

*Н.В.Бугайчук методист лабораторії
виховної роботи Черкаського
обласного інституту післядипломної
освіти педагогічних працівників*

СТВОРЕННЯ ВИХОВНОГО ПРОСТОРУ РОЗВИТКУ ОСОБИСТОСТІ УЧНЯ

Матеріали узагальнення досвіду роботи Кононенко Світлани Іванівни, заступника директора з виховної роботи Великоканівецького навчально-виховного комплексу «Дошкільний навчальний заклад - загальноосвітня школа I-III ступенів» Чорнобайвської районної ради Черкаської області

Загальні відомості про автора досвіду

- ✓ Дата народження: 09. 08.1970р.
- ✓ Освіта: вища, Черкаський державний педагогічний університет, 1996 рік
- ✓ Посада: заступник директора з виховної роботи, вчитель української мови і літератури
- ✓ Загальний педагогічний стаж роботи: 27 років
- ✓ Стаж роботи заступником з ВР: 16 років
- ✓ Категорія: спеціаліст I категорії
- ✓ Звання: «старший учитель»
- ✓ Предмет, що викладає: українська мова і література
- ✓ Спеціальність: учитель української мови і літератури
- ✓ Курси підвищення кваліфікації: 2015 рік.

✓ **Педагогічне кредо:**

Зібратися разом – це початок.

Триматися разом – це прогрес.

Працювати разом – це успіх.

Тривалість функціонування досвіду: довготривалий (більше 3 років).

Обґрунтування актуальності досвіду і його значення для удосконалення навчально-виховного процесу.

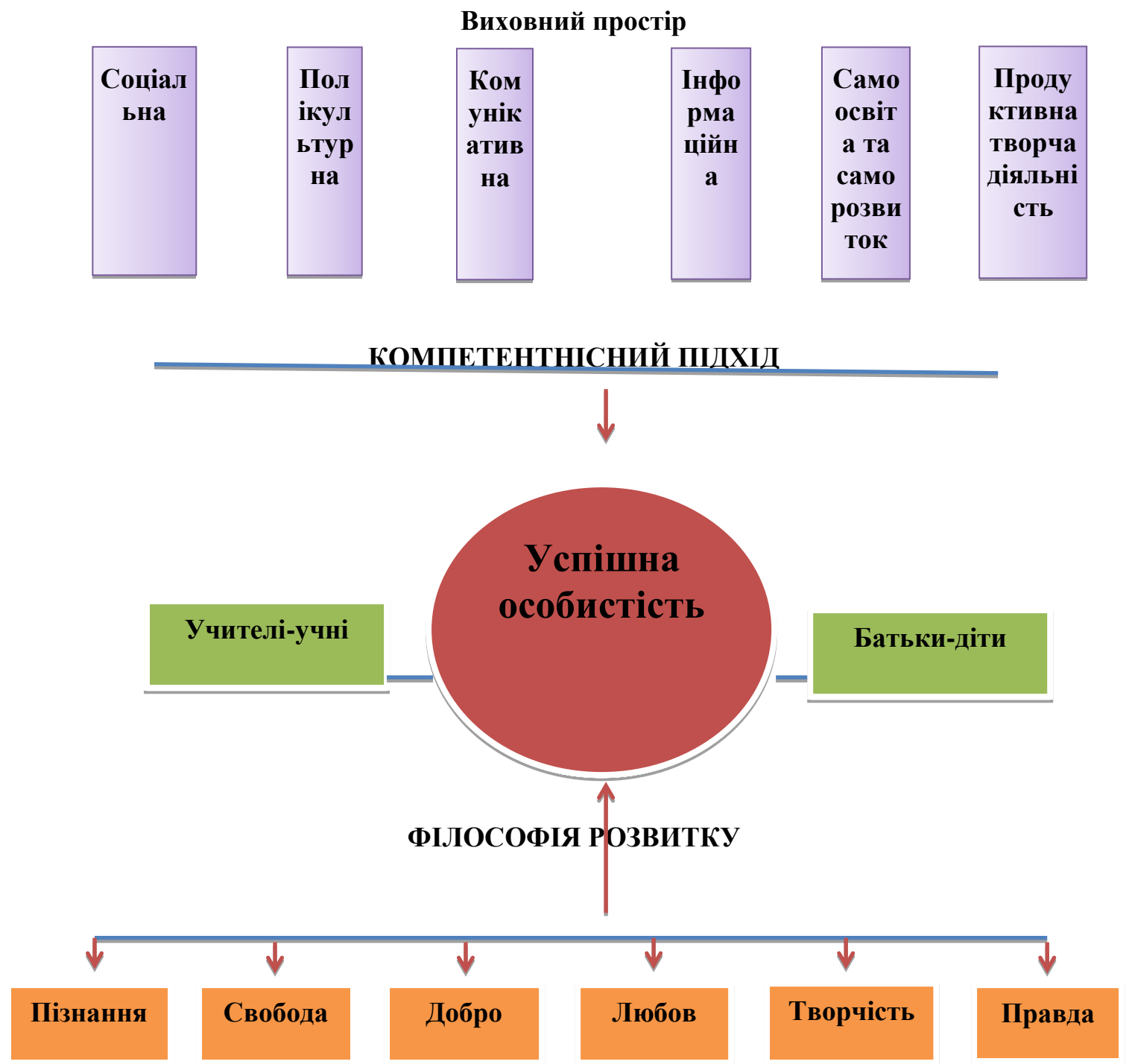
На етапі розбудови нашої держави у певній частині соціуму проявляється криза людського духу, частішають прояви споживацької психології. Ось тому особливого значення набуває проблема формування громадянина України: гармонійної, духовно зрілої, морально грамотної, успішної, компетентної особистості.

Перехід від моделі школи, що функціонує, до моделі школи, що розвивається і забезпечує розвиток особистості сільського учня; оволодіння учасниками навчально-виховного процесу мистецтвом життєтворчості в умовах партнерської співпраці, атмосфери поваги, довіри, успіху. Забезпечити своєчасне виявлення і розвиток творчого потенціалу дитини одне з основних завдань сучасної школи.

У виховній роботі з учнями акцентується увагу на компетентісному підході до вирішення проблем моральності, менталітету українського народу, усвідомлення та розуміння своєї істинної, духовної природи, свого призначення у світі в умовах радикальних, соціально-економічних змін. Це сприяє становленню духовної та моральної особистості школяра, вибору ним власного місця в житті, формуванню вмінь та навичок використовувати досягнення людства для пізнання життя, самого себе, природи, суспільства і держави. Виховний простір — це не тільки середовище, а й духовний простір учня і педагога, це простір культури, що впливає на розвиток особистості. У ньому має бути представлений весь спектр цінностей культури і культурних

форм життя. Це простір соціальних, культурних, життєвих виборів особистості, котра самореалізується у різних виховних середовищах.

Створення виховного простору розвитку особистості учня в контексті навчально-виховного закладу педагог вбачає таким:

Основа розвитку особистості – *свобода*, задоволення могутньої жаги пізнання. Це шлях філософії свободи нової школи – керуватися не заборонами, а природними бажаннями вихованців, повіривши в первинність їхніх прагнень, робити добро і формувати ці прагнення в *добро*. Шлях до нової школи лежить також через *любов*. Нам треба дуже серйозно вчитися любити людину та життя і вчити цьому наших дітей, учити їх жити без насильства і страху, будувати стосунки за законами гуманізму, дбайливого ставлення до людини і людського життя як найвищої цінності. Шлях до формування успішної особистості – в *змісті освіти*, у стосунках між учителем і учнями, між батьками і дітьми, всіх проявах шкільного життя. Якщо в навчально-виховному закладі пануватиме *правда*, то це означатиме, що ми позбулися фальші, показухи, подвійної моралі, розбіжності між словом і справою.

Отже, в свободі, любові і правді полягає не лише нова філософія освіти – в цьому головний зміст і найвища мета нової школи, її ідеал.

Розвиток – кредо нашого НВК. І не «загальний розвиток», а розвиток творчого потенціалу, і не спеціально відібраних дітей, а усіх, тому як віримо, що кожна дитина обдарована і талановита. Розвивати, плекаючи в дитині індивідуальне, самобутнє, спираючись на її природу, боячись втратити і нашкодити її здоров'ю. По-іншому вирішується і сама технологія розвитку, навчання та виховання. Вона здійснюється за формулою: «Допоможи мені це зробити самому». Учитель не вчить, а допомагає учневі учитися, пізнавати себе і світ. Учитель не виховує, а допомагає учневі шукати себе кращого, не тисне на учня, а створює йому умови для вільного самовизначення, не принижує його, а окрилює. Такий підхід дає можливість створити школу особистісного розвитку і самовдосконалення і є складовою формули успіху. Школа – це кузня знань, формування вміння міркувати в умовах краси, гри, фантазії, творчості. Це майстерня, де виховують за допомогою духовних багатств народної культури і народних традицій, моральних цінностей і ремесла, прищеплення дитині всього кращого, що надбано народом, це пошук нового сенсу життя і нових форм життя, ідеалу добра, любові, правди,

краси. Найвища творчість – розкриття та реалізація кожним учнем своїх потенційних можливостей.

Школа зобов'язана сформулювати потребу і вміння піклуватися про себе та про своє здоров'я, формувати мотивацію до збереження та зміцнення фізичного, психічного, соціального і духовного здоров'я.

Вважаю, що й у сучасних складних умовах можна ефективно здійснювати процес виховання, якщо курс узятो на реалізацію варіативності виховної діяльності, на створення в навчальному закладі виховного простору та унікальної виховної системи.

Наукова основа досвіду

- ✓ Ідеї теорії мотивації досягнення успіху (Г.Мюррей, Х.Хекхаузен).
- ✓ Наукові положення про сутність, становлення, функціонування виховної системи (Л.Новікова, Є.Степанов).
- ✓ Педагогічні ідеї представників гуманістичного напрямку в психології і педагогіці (Л.Виготський, В.Сухомлинський, О.Захаренко, Ш.Амонашвілі, І.Бех).
- ✓ Ідеї позитивного сприйняття дитини, підхід до неї з оптимістичною гіпотезою, виховання перспективних шляхів (А.Макаренко).
- ✓ Ідеї теорії життєтворчості особистості (Л.Сохань, І.Єрмаков).

Ознайомившись і вивчивши літературу по питанню створення виховного простору розвитку особистості учнів Кононенко Світлана Іванівна визначила основні вимоги до створення виховного простору а саме:

- психологізація як здатність враховувати у комплексі всі зовнішні й внутрішні впливи на дитину й одночасно творити духовно-творче розвивальне середовище, нейтралізуючи негативні з них та посилюючи позитивні;
- відкритість до соціуму, діяти у співпраці з сім'єю, громадськістю;
- залучення дітей до розв'язання суспільно значущих життєвих проблем, формувати досвід громадянської поведінки;

- розвиток творчого потенціалу всіх суб'єктів навчально-виховного процесу;
- педагогічна культура вчителів і вихователів, невід'ємними особливостями якої є людяність, інтелігентність, толерантність, розуміння, здатність до взаємодії;
- педагогічний захист й підтримка дітей у розв'язанні їхніх життєвих проблем та в індивідуальному саморозвитку, забезпечення їхньої особистісної недоторканності та безпеки.

Передовий (новаторський) досвід який використовував педагог

Досвід науковців лабораторії превентивного виховання Інституту проблем виховання НАПН України з питань розбудови виховної системи школи сприяння здоров'ю та методистів Центру позашкільної роботи Святошинського району м.Києва (В.Кириченко, Г.Ковганич).

Досвід спільної діяльності педагогів спеціалізованої школи №200 ім. В.Стуса м.Києва, а саме досвід заступника директора з виховної роботи Кондратець Д.Г. «Модель превентивної освіти в спеціалізованій школі №200»; «Компетентнісний потенціал виховної системи сучасної школи»; «Концептуальні засади виховної системи „я – успішна особистість”»; «Практика реалізації превентивного підходу в освітньому процесі. Дослідження «формування життєтворчої особистості на засадах компетенцій здорового способу життя»: уроки досвіду»; «Проектна діяльність учнів у виховній системі сучасної школи».

Новизна досвіду

Актуальність досвіду обумовлена необхідністю внесення змін у навчально-виховний процес шляхом демократизації школи, встановленням рівноправних партнерських стосунків між учителем і учнем, необхідністю організації в процесі навчання продуктивної співпраці тих, хто навчається, орієнтацією навчання на результат і набуття учнями найважливіших компетентностей, можливість практичної реалізації особистісно-зорієнтованого підходу до організації педагогічного процесу.

Створення Концепції розвитку виховної системи «Шляхами відродження духовності – у ХХІ столітті» - школи успіху» та моделі Школи сприяння здоров'ю.

Завершення роботи над вдосконаленням виховної системи «Шляхами відродження духовності – у ХХІ столітті» та реалізації проектного задуму виховної системи «Я – успішна особистість».

Мета виховної системи – формування громадянина України, становлення морально-духовної, життєвокомпетентної особистості, здатної успішно реалізуватися в соціумі.

Концептуальні положення виховної системи

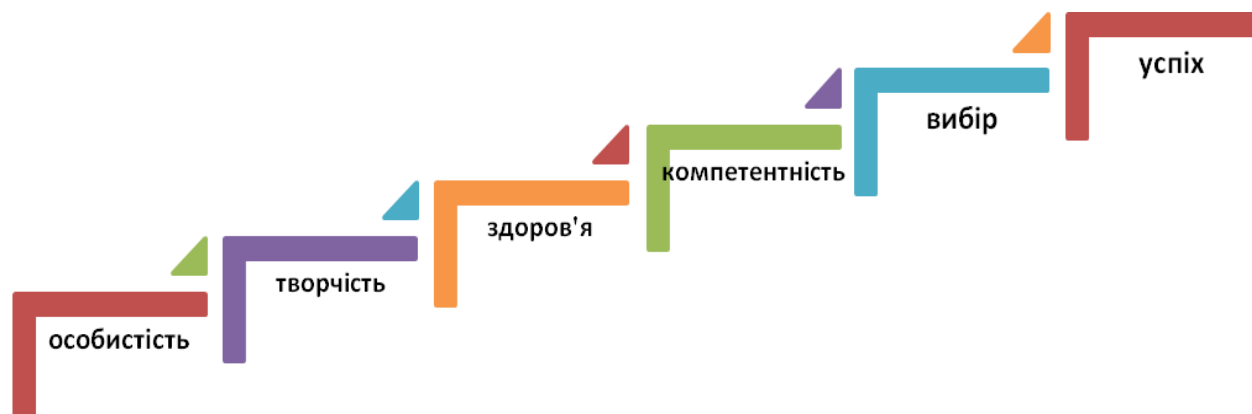
«Я – успішна особистість»

1. Психолого-педагогічний аналіз проблем закладу
2. Комплексний підхід до процесу поєднання навчання та виховання
3. Впровадження в практику роботи інноваційних технологій
4. Розвиток різноманітних форм співробітництва та партнерства
5. Робота соціально-психологічної служби
6. Проведення соціологічної діагностики
7. Зміцнення зв'язків з сім'єю та громадськістю

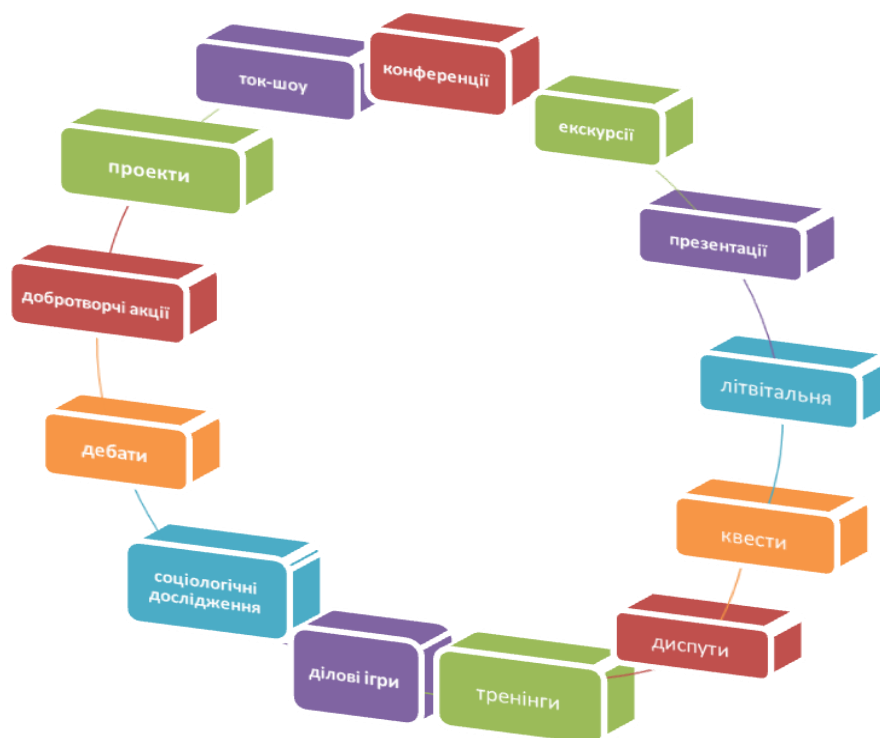
Зміст досвіду роботи

Система конкретних педагогічних або управлінських дій, система засобів, форм і методів роботи. Постановка педагогічного експерименту і його результати.

Ціннісне ядро виховної системи

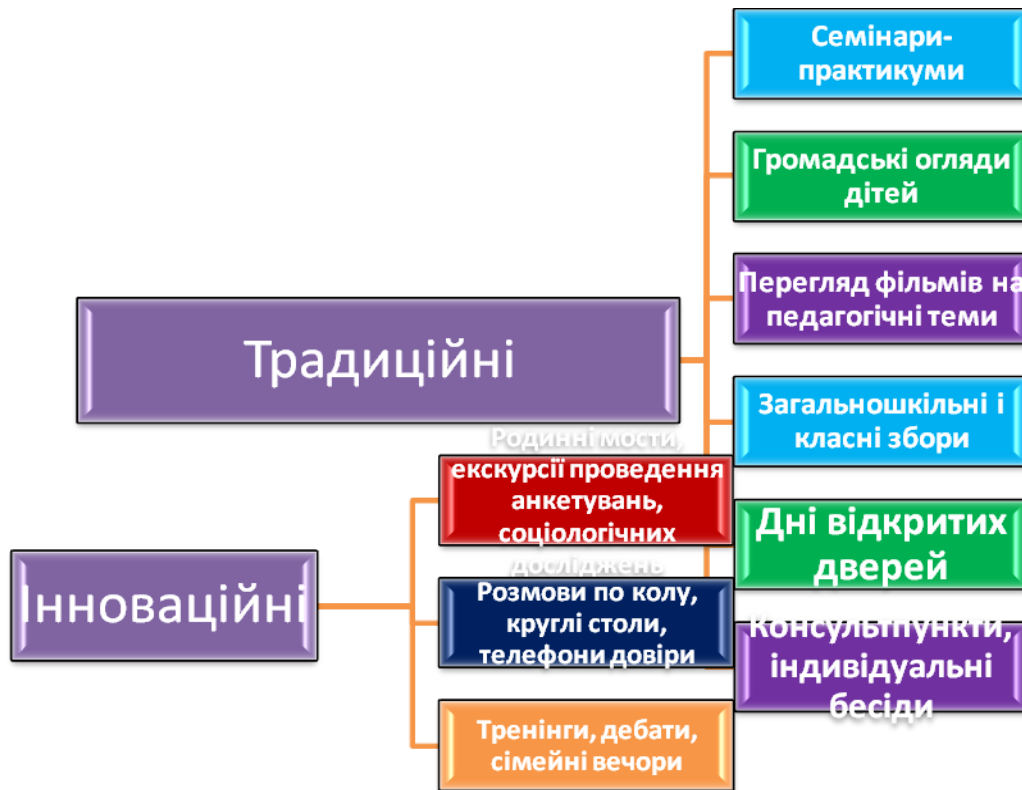

Форми роботи з учнями та педагогічними працівниками

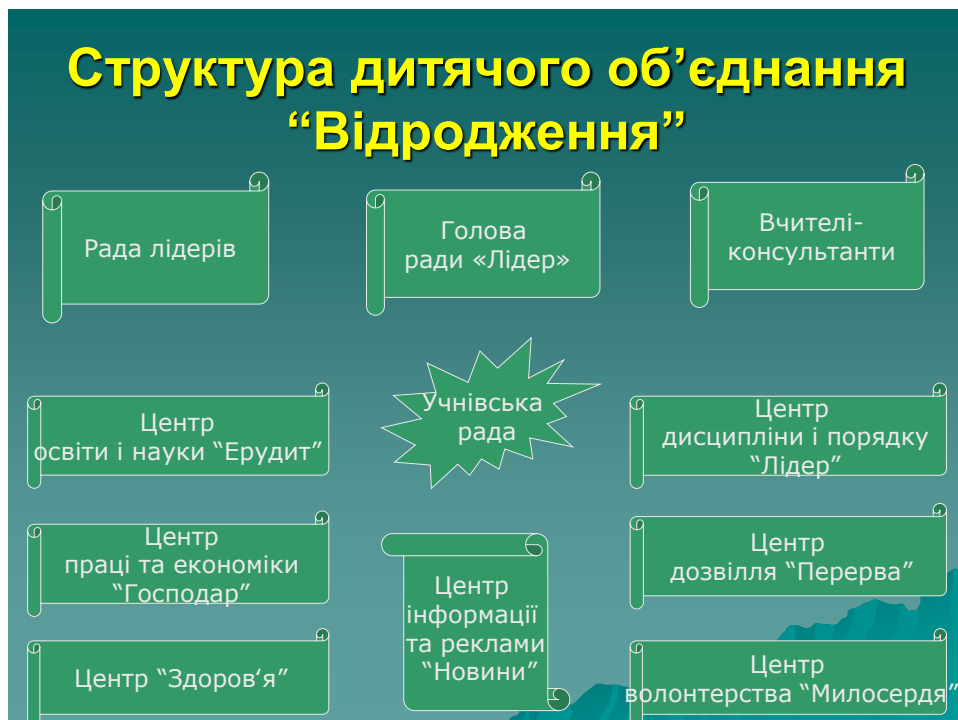
Форми роботи з батьками

Реалізація поставлених завдань через компетентнісний підхід у виховній роботі:

- **Соціальна компетентність**

1. Організація роботи органів учнівського самоврядування

2. Щомісячні заняття з учнівською радою «Лідер».

3. Проведення тренінгів та підготовка учнів-тренерів за просвітницькою програмою «Рівний-рівному».
4. Залучення учнів до підготовки і проведення засідань інформаційно-пізнавального клубу «Що? Де? Коли?», клубу дозвілля «Старшокласник».
5. Координація роботи центру «Дисципліна і порядок» учнівської ради.
6. Організація екологічних акцій, суботників по впорядкуванню пришкольньої території, сільського парку та стадіону.
7. Робота над проектами «Квіти біля школи», «Шкільне подвір'я».

▪ ***Полікультурна компетентність***

1. Поновлення української світлиці, створення експозиції українських рушників «Тримай хату як у віночку, а рушничок – на кілочку».

2. Реконструкція історичної зали музейної кімнати історії та етнографії села.

3. Проведення екскурсій до музеїв, пам'яток культури, на природу (походи по рідному краю, поїздки в Черкаси, Чигирин, Умань, Канів, Косунь-Шевченківський, Переяслав-Хмельницький, Київ, Моринці, Шевченкове та ін.).

4. Організація зустрічей з цікавими людьми (народним депутатом Верховної Ради, випускником нашої школи М.Томенком, письменниками рідного краю: І.Олексієнко, Л.Прядкою-Томенко, Л.Науменко, Н.Лось, моряком-підводником І.Олійником, воїнами-афганцями, учасниками АТО, ветеранами II Світової війни та ін.).

*Зустріч з М.Томенком на відкритті стели до 125 річниці з дня народження
М.П.Драй-Хмари*

5. Проведення тижнів мистецтва, здоров'я, сім'ї.

6. Оформлення проєктів «М.Запорожець – художник-земляк», «І на тім рушничкові...», «Культурний розвиток рідних Канівців» та ін.

7. Вивчення народних обрядів та традицій.

Святкування Івана

Купала

▪ **Комунікативна компетентність**

1. Організація гурткової роботи (7 гуртків за інтересами, 95% зайнятості учнів).

Танцювальний колектив «Росинка» (керівник – Руденко О.В.)

2. Робота волонтерського загону «Живчик», проведення акцій: «Вчитель-пенсіонер не повинен бути самотнім», «Турбота» (допомога пристарілим, ветеранам війни), «Подаруй іграшку другу», «Вітальна», «Грані добра» «Новий рік крокує Україною» та ін.

Виступ вертепної групи «Цвіт калини»

3. Залучення учнів до участі в конкурсах декламаторів, юних поетів, міні-творів тощо.
4. Організація роботи шкільного прес-центру.

▪ **Інформаційна компетентність**

1. Координація центру інформації та реклами «Новини».

2. Організація роботи «Шкільного телетайпу».
3. Здійснення співпраці з шкільним бібліотекарем.
4. Проведення зустрічей із співробітниками правоохоронних органів, районної центральної лікарні, державної адміністрації, районного центру зайнятості, юстиції, суду.

Відвідування районного суду, зустріч з районним суддею Сінецькою Л.А.

5. Організація краєзнавчо-пошукової роботи, створення загальношкільних проектів «Школа – від витоків до сьогодення», «Вахта пам'яті», «Народознавча веселка» та ін.
6. Організація роботи клубу батьківського спілкування «Авторитет».

▪ ***Компетентність самоосвіти та саморозвитку***

1. Залучення учнів до участі в Міжнародних, всеукраїнських, обласних, районних конкурсах, в заходах предметних тижнів.

2. Організація шкільного свята Розумників, конкурсів ерудитів, інтелектуальних ігор («Найрозумніший», «Перший мільйон», «Я люблю Україну» і т.д.), КВН, ДЮП, екологічної бригади, вертепної групи.
3. Заохочення учнів до участі в шкільному конкурсі «Учень року».
4. Оформлення «Літопису школи» та «Книги пошани».

▪ ***Компетентність продуктивної творчої діяльності***

1. Організація трудових десантів.
2. Робота в таборі праці і відпочинку «Паросток», співпраця з СТОВ «Канівці».
3. Організація проектної діяльності у 5-11 класах.

Врахування у досвіді роботи психологічних особливостей учнів.

Кононенко С.І. у співпраці з класними керівниками та соціальним працівником НВК велику увагу приділяють психологічним особливостям дітей з неповних сімей, діагностиці психологічного розвитку особистості дитини у неповній сім'ї.

Не залишає поза увагою індивідуально-психологічні особливості мислення учнів підліткового віку та ураховує їх в навчально-виховному процесі.

Значна увага приділяється діагностуванню та моніторинговій діяльності

Тест «Оцінка стосунків підлітка з класом»

---

1. Кращими партнерами в класі я вважаю тих, хто:

- А) знає більше, ніж я;
- Б) усі питання прагне вирішувати спільно;ї
- В) не відволікає уваги вчителя.

2. Кращими вчителями є ті, які:

- А) використовують індивідуальний підхід;
- Б) створюють умови для допомоги однолітк однолітку;
- В) створюють атмосферу в колективі, в якій ніхто не боїться висловлюватись.

3. Я радий, коли мої друзі:

- А) знають більше, ніж я, і можуть мені допомогти.
- Б) вміють самостійно, не заважаючи іншим, добитися успіхів;
- В) допомагають іншим, коли представиться випадок.

4. Найбільше мені подобається, коли в класі:

- А) нікому допомагати;
- Б) не заважають під час виконання завдання;
- В) інші підготовлені слабкіше, ніж я.

5. Мені здається, що я здатний на максимум, коли:

- А) я можу отримати допомогу на підтримку з боку інших;
- Б) мої зусилля достатньо винагороджені;
- В) є можливість проявити ініціативу, корисну для всіх.

6. Мені подобаються класи, в яких:

- А) кожен зацікавлений у поліпшенні результатів усіх;
- Б) кожен зайнятий своєю справою і не заважає іншим;
- В) кожна людина може користуватися допомогою інших для вирішення своїх завдань.

7. Учні оцінюють як найгірших таких викладачів, які:

- А) створюють дух суперництва між учнями;
- Б) не приділяють їм достатньої уваги;
- В) не створюють умови, щоб учні допомагали одне одному.

8. Найбільше задоволення в житті дає:

- А) можливість роботи, коли тобі ніхто не заважає;
- Б) можливість отримання нової інформації від інших людей;
- В) можливість зробити щось корисне для інших людей.

9. Основна роль вчителя повинна полягати:

- А) у вихованні людей з розвиненим почуттям обов'язку перед іншими;
- Б) у підготовці пристосованих до самостійного життя людей;
- В) у підготовці людей, які вміють отримувати користь, спілкуючись з іншими людьми.

10. Якщо перед групою стоїть якась проблема, то я:

- А) віддаю перевагу тому, щоб інші вирішували цю проблему;
- Б) працюю самостійно, не покладаючись на інших;
- В) заохочую ініціативу учнів, спрямованих на досягнення загального успіху.

11. Найкраще я б навчався, якщо викладач:

- А) мав до мене індивідуальний підхід;
- Б) створював на уроці умови взаємодопомоги учнів;
- В) заохочував ініціативу учнів, спрямовану на досягнення загального успіху.

12. Немає нічого гірше того випадку, коли:

- А) ти не в змозі самостійно досягти успіху;
- Б) відчуваєш себе марним у класі;
- В) тобі не допомагають оточуючі.

13. Найбільше я ціную :

- А) особистий успіх, в якому є частка заслуги моїх друзів;
- Б) загальний успіх, в якому є і моя заслуга;
- В) успіх, досягнутий ціною власних зусиль.

14. Я хотів би:

- А) працювати в колективі, в якому застосовують прийоми і методи спільної роботи;
- Б) працювати індивідуально з викладачем;
- В) працювати з досвідченим в даній галузі людей.

Ключ

Індивідуалістичне	Прагматичне	Колективістське
1В 2А 3Б 4Б 5Б	1А 2Б 3А 4В 5А	1Б 2В 3В 4А 5В
6Б 7Б 8А 9Б 10Б	6В 7В 8Б 9В 10А	6А 7А 8В 9А 10В
11А 12А 13В 14В	11Б 12В 13А 14В	11В 12Б 13Б 14А

Тип1. («Індивідуалістичний»)

Підліток сприймає групу як перешкоду своїй діяльності або ставиться до неї нейтрально. Група не являє собою самостійну цінність для підлітка, що проявляється в ухилянні від спільних форм діяльності, у перевазі індивідуальної роботи, в обмеженні контактів.

Тип 2.«Прагматичний»)

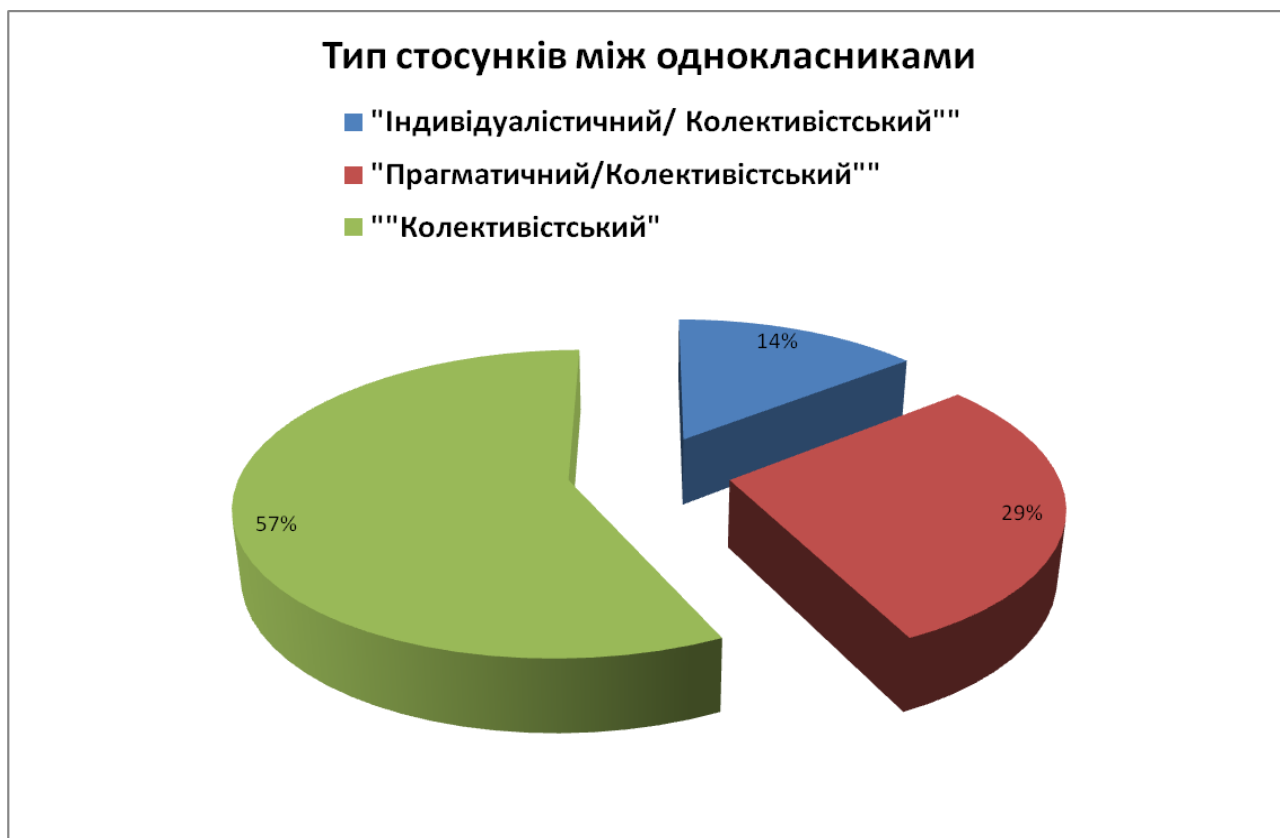
Підліток сприймає групу як засіб, що сприяє досягненню тих чи інших індивідуальних цілей. При цьому групу оцінюють з погляду її «корисності» для індивіда. Віддають перевагу більш компетентним членам групи, здатним надати допомогу, взяти на себе вирішення складної проблеми або послужити джерелом необхідної інформації.

Тип3. («Колективістський»)

Підліток сприймає групу як самостійну цінність. На перший план для нього виступають проблеми групи і окремих її членів, можна спостерігати зацікавленість як в успіхах кожного члена групи, так і групу в цілому, прагнення зробити свій внесок у групову діяльність. Також виявлено потребу в колективних форм роботи.

Моніторинг анкети
«Стосунки підлітка з класом»

(9 клас)

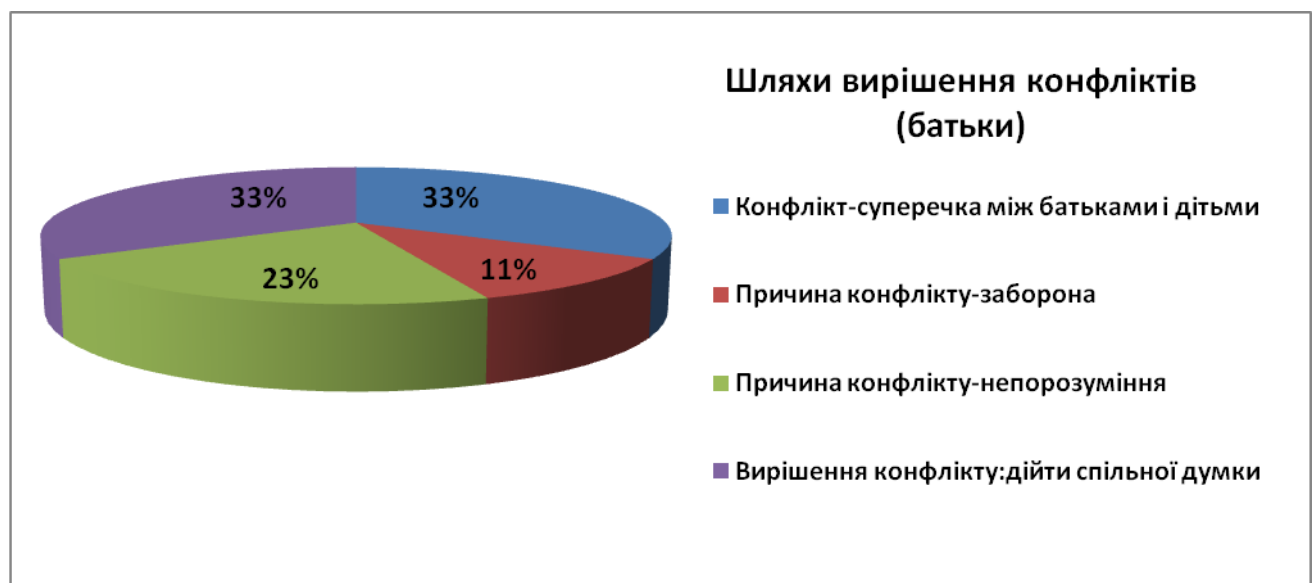

Анкета для учнів та їх батьків “Шляхи вирішення конфлікту”

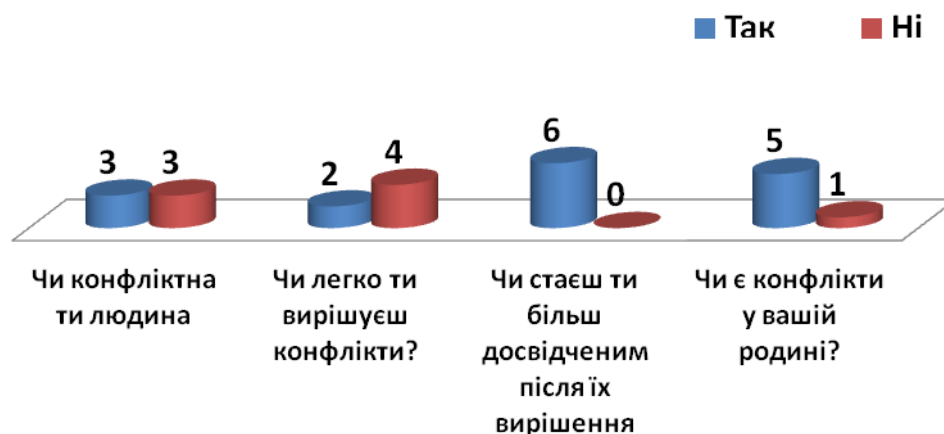
- **Опитувальник для учнів та батьків**
- Конфлікт - це _____
- Причиною конфлікту може бути _____
- Конфлікт може призвести до того, що _____
- Частіше за все приводом для конфлікту в родині буває ___
- Для того, щоб уникнути конфлікту, потрібно _____
- Чи вважаєте ви за необхідне піднімати проблему конфліктів на батьківських зборах?
- Як ви вирішуєте конфлікти?
- Чи може виникнути конфліктна ситуація в школі?
- Чи можливо взагалі жити без конфліктів?

- Як ви навчилися вирішувати конфліктні ситуації в родині?
- Чи можете ви поділитися досвідом з вирішення конфліктних ситуацій?
-
- **Опитувальник для учнів:**
- Ти – конфліктна людина?
- Чи легко тобі з'ясовувати з кимось стосунки?
- Що ти відчуваєш після того, як з'ясував стосунки?
- Чи стаєш ти більш досвідченим після вирішення конфлікту?
- З ким найчастіше ти конфліктуєш?
- Що може стати приводом для виникнення конфліктної ситуації?
- Хто першим намагається вирішити конфлікт – ти чи друга сторона?
- Що ти, як правило, відстоюєш у конфлікті?
- Чи виникають конфліктні ситуації у вашій родині?
- Чи змінюється твоє ставлення до людей, з якими ти потрапив до конфліктної ситуації?
- Чи потрібно людям вчитися вирішувати конфлікти?

Моніторинг та анкетування

Шляхи вирішення конфліктів(діти)

Тест «Мій метод виховання»

- **Батьки відповідають на запитання: «Чи здатні Ви?»**
-
- У будь-яку мить облишити всі свої справи заради спілкування з дитиною?
- Попросити поради у дитини, незважаючи на її вік?
- Зізнатися дитині у власній помилці?
- Вибачитися перед дитиною у випадку, якщо були не праві?
- Опанувати себе і зберегти самовладання, навіть якщо вчинок дитини вивів вас із себе?
- Поставити себе на місце дитини?
- Повірити хоча б на хвилинку, що ви добра фея чи прекрасний принц?
- Розповісти дитині повчальний випадок з дитинства, який охарактеризує вас з кращого боку?
- Утримуватися від прізвиськ і висловів, які можуть образити дитину?
- Пообіцяти дитині виконати її бажання за умови гарної поведінки?
- Домовитися з дитиною про один день, в який вона може робити все, що їй заманеться, і ви не заважатимете?

- Не прореагувати, якщо ваша дитина вдарила, штовхнула чи незаслужено скривдила іншу дитину?
- Не зважати на сльози, примхи, прохання, якщо знаєте, що це забаганка?

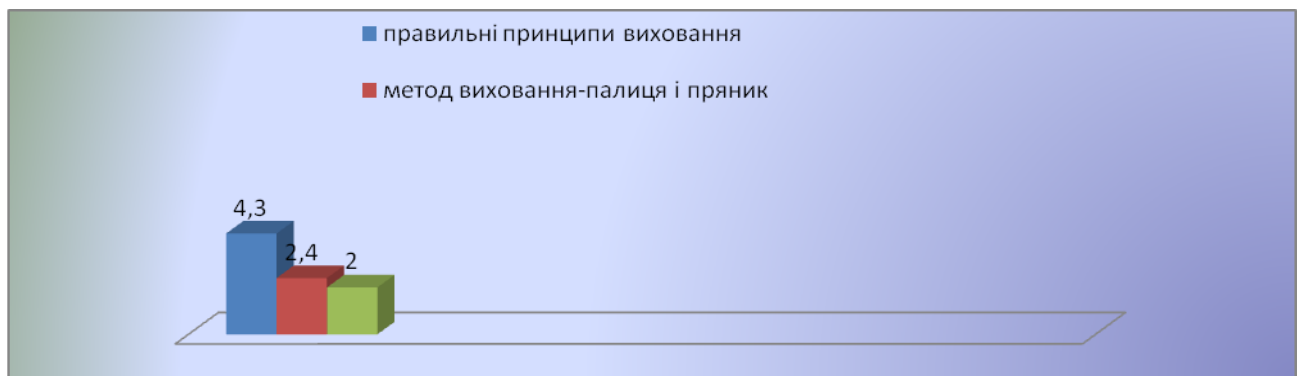
Варіанти відповідей:

- Можу і завжди так роблю – 3б.
- Можу, але не завжди так дію – 2б.
- Не можу – 1б.

Результати тесту:

- 30-39б. Ви дотримуєтесь правильних принципів виховання.
- 16-29б. Ваш метод виховання – палиця та пряник.
- Менше 16 б. У вас немає педагогічних навичок і бажання виховувати дитину.

Моніторинг тесту «Мій метод виховання»

Результативність роботи

2009-2010н.р. – I м. на районному фестивалі ДЮП, участь в обласному конкурсі (м.Канів).

- III м. за створення композиції з природного матеріалу «Тим, хто вистояв і переміг» у районному зльоті краєзнавців «Нащадки героїв – дорогами слави, дорогами подвигу».

- участь танцювального колективу «Росинка» в обласному огляді – конкурсі «Грайлива веселка».

2010-2011н.р. – команда КВН – лауреат I туру чемпіонату шкільних команд КВН, дипломант II туру чемпіонату шкільних команд КВН.

- Нагорна Любов – II м. в обласному конкурсі «Збережемо первоцвіти» в номінації «Вишивка», дипломант III ступеня за перемогу у Всеукраїнській виставці – конкурсі декоративно-ужиткового і образотворчого мистецтва «Знай і люби свій край».
- Лобатенко Владислава – призер Міжнародного конкурсу «Чорнобаївські зорепади» (III місце); Січкач Наталія - дипломант Міжнародного конкурсу «Чорнобаївські зорепади».
- Вертипорох Марина – призер регіонального музичного конкурсу бандуристів ім. В.Кабачка (III місце).
- старша танцювальна група колективу «Росинка» - учасник обласного конкурсу народного танцю ім.М.Авраменка.
- Довгань Тетяна – призер районної гри «Лідер».

2011-2012н.р. – команда КВН – дипломант I туру, призер II туру районного чемпіонату шкільних команд; призер обласного профорієнтаційного заходу «Обери свою професію» в номінаціях за творчий підхід, за артистизм.

- III м. – танцювальний колектив «Росинка» у XIII в обласному конкурсі «Грайлива веселка».
- Вертипорох Марина – III м. у Всеукраїнському музичному конкурсі бандуристів (м.Київ).
- Довгань Тетяна – переможець районного конкурсу «Талант року» в номінації «Лідер року».
- Січкач Наталія - III м. у районному конкурсі «Міс Чорнобаївщини».

2012-2013н.р. - Лобатенко Владислава (5 клас) – призер Міжнародного конкурсу «Гірське сузір'я» (III місце) по класу «фортепіано» та дипломант названого конкурсу по класу «вокал».

- Танцювальний колектив «Росинка» - переможець XII та активний учасник XIII обласного огляду-конкурсу «Грайлива веселка», нагороджений Грамотою відділом освіти ЧРДА за високу виконавську майстерність у фестивалі учнівської творчості «Грайлива веселка» та пропаганду національного мистецтва.

- Команда КВН – Ориненко Вадим, Лихоліт Володимир (11 клас), Стеценко Ірина, Кононенко Людмила (10 клас), Кулик Оксана, Січка Наталія (9 клас) - переможці районного профорієнтаційного змагального заходу серед учнівських команд у 2012 році «Обери свою професію».

- Команда НВК виборола II місце в конкурсі патріотичної пісні на районній грі учнівської молоді «Патріот».

2013-2014н.р. - Почесною грамотою Президії Черкаського обкому профспілки працівників освіти науки України нагороджено **колектив пришкільного табору «Сонечко»** (голова профкому Лихоліт Л.П., керівник табору Доброштан Л.В.) в номінації «За високий рівень виховної роботи» за високий рівень культурно-масової та спортивної роботи, організацію роботи творчих гуртків, використання різноманітних форм і методів в оздоровленні дітей влітку 2013 року.

- Грамотою Черкаської ОДА Черкаського обласного центру туризму, краєзнавства і екскурсій учнівської молоді Черкаської обласної ради нагороджено **пошуковий загін «Гарт»** за участь в обласному військово-патріотичному конкурсі, присвяченого 70-й річниці визволення Черкащини від фашистських загарбників, «Подвигу жити у віках» (координатори – Кононенко С.І., Филь О.М.).

- Грамотою департаменту освіти і науки Черкаської ОДА, Черкаського обласного центру туризму, краєзнавства і екскурсій учнівської молоді нагороджено **колектив «Цвіт калини»** (Кононенко Людмила, Стеценко Ірина, Кулик Оксана, Ткач Аня, Гилім Аліна, Кощавка Олександр, Рідка Ірина, Міщенко Валентин, Лобатенко Владислава, Кулик Богдан, керівник – Кононенко С.І.).
- Грамотою відділу освіти Чорнобаївської РДА нагороджено **раду учнівського самоврядування** – переможця I та учасника II етапів районного конкурсу учнівського самоврядування (голова ради «Лідер» Стеценко Ірина, керівник – Кикоть Н.М.).
- Дипломом департаменту освіти і науки Черкаської ОДА нагороджено **команду «No comments»** (Кулик Оксана – капітан, Гилім Аліна, Ткач Аня, Орлова Василина, Міщенко Валентин, Лобатенко Владислава, Кулик Богдан) за участь в обласному етапі Всеукраїнського фестивалю-конкурсу «Молодь обирає здоров'я» (керівники – Кононенко С.І., Филь О.М.).
- **Команда КВН** (Стеценко Ірина – капітан, Кононенко Людмила, Вербицький Руслан, Кулик Оксана) виборола III м. у I турі чемпіонату шкільних команд КВН сезону 2013-2014 (старша вікова група).
- Гилім Аліна, учениця 10 класу, призер районного конкурсу **юних поетів “Вічне слово Кобзаря”(I м.)**, переможець в номінації за артистичність виконання власної поезії, уміння донести зміст твору до слухачів районного конкурсу юних поетів “Вічне слово Кобзаря” у районному конкурсі юних поетів “Вічне слово Кобзаря”, учасниця Всеукраїнського конкурсу учнівської творчості “Об’єднаймося, брати мої” (учитель Кононенко С.І.).

-

Учні НВК – активні учасники обласних заходів, присвячених 200-річчю від дня народження Т.Г.Шевченка:

- художнього “Творчість Т.Г.Шевченка очима дітей” (Орлова Василина (8кл.), Литвиненко Юрій (11кл.) – учитель Литвиненко Є.М.);
- творчих есе “Образ Шевченка на карті Черкащини”: “Таємничий подих

Чернечої гори” (Литвиненко Ю., Кононенко Л. (11кл.), Кулик О., Филь І., Кикоть Д. (10кл.) – учителі Кононенко С.І., Яковенко Т.Г.);

- репортажного фото і виставки робіт “Моя Черкащина” (Ємець Ю. (7кл.), Филь І., Ткач А. (10кл.), Олійник Я. (11кл.) – учителі Кикоть Н.М., Антонович О.М.).

Учні НВК також брали активну участь в обласних конкурсах проектів:

- “Добро починається з тебе” (Кулик Оксана, Кикоть Діана, Филь Ірина (10кл.); координатор педагог-організатор Кикоть Н.М.);

- “На цій землі я народився” (Лобатенко Владислава (6кл.), Кононенко Людмила, Стеценко Ірина (11кл.); координатори педагог-організатор Кикоть Н.М., бібліотекар Яковенко С.І.).

Можливості і умови використання даного досвіду у масовій педагогічній практиці

Педагогічний досвід — сукупність знань, умінь і навичок, здобутих учителем у процесі навчально-виховної роботи. Педагогічний досвід як результат практики є критерієм істини: він або підтверджує, або відкидає ті чи інші нововведення. Цей досвід, результат творчих пошуків педагога, у ньому зливаються воедино творче, новаторське і в той же час традиційне начало.

В умовах демократизації управління школою зростає самостійність кожного вчителя у виборі тих чи інших ділянок педагогічної діяльності, в яких він веде творчий пошук. Водночас підвищується роль колективного пошуку.

Даний матеріал для тих хто цікавиться життям школи, його можна використати як методичні рекомендації для роботи заступників з виховної роботи, педагогів-організаторів, класних керівників, соціальних працівників.

**План роботи
дитячого об'єднання
«Казковий Дивоцвіт»(1-4кл.)**

№ З\П	Основні напрями діяльності	Термін виконан ня	Виконавці	Примітка
1.	Старт гри-подорожі по «Казковому Дивоцвіту»	15.09.2014р.	Кикоть Н.М., кл. кер. 1-4кл.	
2.	Зупинка «Українець я маленький, Україна – край рідненький»	13.10.2014р.	Кононенко С.В.	
3.	Зупинка «Мова наша солов'їна»	10.11.2014р.	Доброштан Л.В.	
4.	Зупинка «Дідусь Мороз та Снігуронька ласкаво запрошують»	22.12.2014р.	кл. кер. 1-4кл.	
5.	Зупинка «Вчимося жити добрими людьми»	19.01.2015р.	Кикоть Н.М.	
6.	Зупинка «Стрітєння – зима з весною і літом зустрічається»	16.02.2015р.	Кошавка О.В.	
7.	Зупинка «Як сонечко, рідна матінка»	04.03.2015р.	кл. кер. 1-4кл.	
8.	Зупинка «Природо, ти – наш друг і дім»	20.04.2015р.	Кириленко Л.І.	
9.	Зупинка «Коктейль здоров'я»	11.05.2015р.	Кикоть Н.М	
10.	Фініш гри-подорожі по «Казковому Дивоцвіту»	25.05.2015р.	Кикоть Н.М., кл. кер. 1-4кл.	

**План роботи
клубу «Чомучки»(1-4кл.)**

№ З\П	Основні напрями діяльності	Термін виконання	Виконавці	Приміт ка
1.	Відкрита ІПХ «Герої не вмирають»	25.09.2014р.	Кошавка О.В.	
2.	Відкрита ІПХ «Щастя тобі, вчителю»	02.10.2014р.	Кононенко С.В.	
3.	Відкрита ІПХ «Всесвітній день інформації»	20.11.2014р.	Кириленко Л.І.	
4.	Відкрита ІПХ «День святого Миколая»	19.12.2014р.	Доброштан Л.В.	
5.	Відкрита ІПХ «День вишиванки»	22.01.2015р.	Кононенко С.В.	
6.	Відкрита ІПХ «День святого Валентина»	12.02.2015р.	Кикоть Н.М.	
7.	Відкрита ІПХ «Всесвітній день Землі»	19.03.2015р.	Кошавка О.В.	
8.	Відкрита ІПХ «Міжнародний день сміху»	02.04.2015р.	Кириленко Л.І.	
9.	Відкрита ІПХ « День матері»	14.05.2015р.	Кикоть Н.М.	

**План
роботи клубу «Старшокласник»**

№ З/ П	Основні напрями діяльності	Термін виконання	Виконавці	Примітка
1.	Вечір «І знову разом у дружньому колі»	19.09.2014р.	11 кл., Антонович О.М.	
2.	Конкурсно-розважальна програма «Люби рідне, українське»	17.10.2014р.	10 кл. Литвиненко Є.М.	
3.	Турнір знавців географії «Найкращий знавець планети Земля»	21.11.2014р.	11кл., Антонович О.М.	
4.	Інтелектуальна гра «Патріот»	05.12.2014р.	9-11кл., Вичка Є.О.	
5.	Шоу-програма «Хай ялинка вся засяє, вас привітно зустрічає»	26.12.2014р.	8-11 кл., класні керівники	
6.	Турнір знавців історії та літератури «Відкрий для себе Україну»	23.01.2015р.	9-11кл., Кикоть Н.М.	
7.	Шоу-програма «Мій зможе»	20.02.2015р.	9кл., Филь О.М.	
8.	Конкурсно-розважальна програма «Все буде смачно!»	06.03.2015р.	10 кл., Литвиненко Є.М.	
9.	Конкурсно-розважальна програма до Дня охорони навколишнього середовища «Екологічний бумеранг»	17.04.2015р.	9кл., Филь О.М.	

**План роботи клубу «Що? Де? Коли?»
(5-11кл.)**

№ З/ П	Основні напрями діяльності	Термін виконання	Виконавці	Прим ітка
1.	ВПХ «Міжнародний день краси»	04.09.2014р.	Литвиненко О.В.	
2.	ВПХ «День винахідника і раціоналізатора»	11.09.2014р.	Багінець Л.М.	
3.	ВПХ до Міжнародного дня миру	18.09.2014р.	Мицюк Ж.В.	
4.	ВПХ до Дня партизанської слави	25.09.2014р.	Вичка Є.О.	
5.	ВПХ до Міжнародного дня музики	02.10.2014р.	Кулик В.І.	
6.	ВПХ «День тварин»	09.10.2014р.	Филь О.М.	
7.	ВПХ «День українського козацтва»	16.10.2014р.	Кикоть Н.М.	
8.	ВПХ «День автомобіліста та шляховика», Міжнародний день ООН»	23.10.2014р.	Литвиненко Є.М.	
9.	ВПХ «День української писемності та мови»	06.11.2014р.	Кононенко С.І.	
10.	ВПХ до Всесвітнього дня боротьби проти діабету	13.11.2014р.	Филь О.М.	
11.	ВПХ до Дня працівників гідрометеорологічної служби	20.11.2014р.	Антонович О.М.	
12.	ВПХ «День телебачення»	27.11.2014р.	Давиденко С.В.	
13.	ВПХ «Всесвітній день волонтерів»	04.12.2014р.	Кикоть Н.М.	
14.	ВПХ до Дня прав людини	11.12.2014р.	Филь О.М.	
15.	ВПХ «День адвокатури»	18.12.2014р.	Вичка Є.О.	

16.	ВПХ «Старий новий рік»	15.01.2015р.	Литвиненко О.В.	
17.	ВПХ «Тетянин день»	22.01.2015р.	Мищенко Т.М.	
18.	ВПХ «День пам'яті героїв Крут»	29.01.2015р.	Мицюк Ж.В.	
19.	ВПХ «День бабака»	05.02.2015р.	Антонович О.М.	
20.	ВПХ «День рідної мови»	12.02.2015р.	Яковенко Т.Г.	
21.	ВПХ «День пам'яті Героїв небесної сотні»	19.02.2015р.	Вичка Є.О.	
22.	ВПХ «День захисника Вітчизни»	26.02.2015р.	Кулик В.І.	
23.	ВПХ до Всесвітнього дня письменника	05.03.2015р.	Кононенко С.І.	
24.	ВПХ «День іноземної мови»	12.03.2015р.	Мищенко Т.М.	
25.	ВПХ «Всесвітній день Землі»	19.03.2015р.	Антонович О.М.	
26.	ВПХ «День святого Ісидора, покровителя Інтернету»	02.04.2015р.	Давиденко С.В.	
27.	ВПХ «Всесвітній день мультфільму»	09.04.2015р.	Багінець Л.М.	
28.	ВПХ «День пам'ятників та історичних місць»	16.04.2015р.	Яковенко С.І.	
29.	ВПХ «Міжнародний день танцю»	23.04.2015р.	Кикоть Н.М.	
30.	ВПХ «Міжнародний день Червоного Хреста та Червоного Півмісяця»	07.05.2015р.	Литвиненко Є.М.	
31.	ВПХ «День Європи »	14.05.2015р.	Даниленко Г.В.	

Програма діяльності клубу «Старшокласник»

Клуб заснував свою роботу на традиціях добровільного об'єднання молоді, який носить пізнавально-розважальний характер, пропонує загальну ерудицію школяра, збагачує всебічний розвиток учня, підвищує почуття гумору, збагачує артистичні здібності школяра та вчить правильно планувати свій вільний час.

Програма «Старшокласник» - це: правильний вибір форм дозвілля; профілактика правопорушень; розвиток духовної, фізичної досконалості, моральної, художньо-естетичної культури.

Основні напрямки програми :

1. Пропаганда серед учнів основних норм культури поведінки і спілкування.
2. Виховання в учнів уміння розумно планувати й організовувати свій вільний час.
3. Сприяти тому, щоб зміст і форми колективної творчої діяльності та індивідуального впливу допомагали кожному з учнів знайти себе, самовдосконалитися, самовизначитися.

Членство клубу, права і обов'язки :

1. Членами клубу можуть бути учні 9-11 класів.
2. Члени клубу мають право вносити свої пропозиції щодо діяльності клубу, вільно висловлювати свої думки, захищати свої пропозиції, бути активними в ході розважальних вечорів, вечорів відпочинку, інших форм відпочинку.
3. Бути взірцем у відношенні до навчання та поведінки.

Керівництво клубу :

1. Керівництво здійснює рада клубу(ініціативна група)
2. Консультанти роботи клубу: заступник директора з ВР, класні керівники, педагог-організатор.
3. Строк повноважень ради – один рік., працює згідно річного плану роботи НВК.
4. Обирається рада у вересні, на початку діяльності клубу.

План
проведення Всеукраїнського весняного тижня добра

- Понеділок**
21.04.2014р.
1. Оголошення плану тижня.
  2. **День Благодійника** – підведення підсумків місячника по боротьбі з туберкульозом.
Филь О.М., ц. «Милосердя»
- Вівторок**
22.04.2014р.
1. **Акція «Забута могила»** - догляд священних місць села.
Кикоть Н.М., ц. «Господар»
- Середа**
23.04.2014р.
1. **День Милосердя** - робота волонтерського загону «Живчик»
Кикоть Н.М., учасники загону «Живчик»
- Четвер**
24.04.2014р.
1. **День Довкілля** – засідання клубу «Що?Де?Коли?»: ВПХ до Всесвітнього Дня Землі та 28-річниці Чорнобильської трагедії (5-11 кл.).
Черненко Л.М.
  2. Акція «Квіти біля школи» (1-11 кл.).
Филь О.М., класні керівники
- П'ятниця**
25.04.2014р.
1. **Акція «Життя моєї громади»** - збирання папірців, пластикової тари в центрі села та біля приміщень НВК.
Кикоть Н.М., ц. «Господар»
  2. Підготовка фотовиставки «Життя переселенців-чорнобильці до і після трагедії».
Кононенко С.І., ц. «Новини».

Додаток №7
«Затверджую»
Директор Великоканівецького НВК
Ж.В.Мицюк

Графік проведення гуртків за інтересами
у 2014-2015 н.р.

№ з/п	Назва гуртка, класи	год	Керівник	День проведення	Час проведення	Місце проведення
1.	Спортивний (5-9кл.)	1	Литвиненко Є.М.	Середа	14.20.- 15.20.	Спорт.кімн., спорт.майд., спорткомплекс
2.	Вокальний «Джерельце» (1-4кл., 5-10кл.)	2	Кулик В.І.	Понеділок П'ятниця	14.00.- 15.00. 14.20.- 15.20.	актова зала д/с, актова зала школи
3.	«Умілі пальчики» (2-6кл.)	2	Яковенко С.І.	Середа	13.30.- 15.30.	бібліотека
4.	«Твоє життя – твій вибір» (8-10кл.)	1	Филь О.М.	П'ятниця	15.10.- 16.10.	кабінет біології
5.	Туристичний (5-10кл.)	1	Беліменко О.О.	П'ятниця	15.10.- 16.10.	кабінет англ.мови, а/з школи
6.	Танцювальний «Росинка» (2-11кл.)	10	Руденко О.В.	Вівторок Четвер	12.00.- 17.00. 12.00.- 17.00.	спортзал д/с
7.	Етнографічний	1	Кононенко С.І.	Середа	14.20.- 16.20.	музейна кімната, кабінет укр.мови і літ.

Додаток №8
«Затверджую»
Директор Великоканівецького НВК
Ж.В.Мицюк

Робота клубу батьківського спілкування «Авторитет» на 2014-2015н.р.
Керівник – заступник директора з виховної роботи Кононенко С.І.

I семестр

№ з/п	Тематика засідань	Батьківська аудиторія	Термін	Відповідальні
1.	Розмова по колу «Світ дитинства в просторі світу дорослих».	Дошкільні групи	листопад	Доброштан О.М. Лихоліт Л.П.
2.	Зустріч за «круглим столом» «Сімейне виховання як гарант морального ставлення особистості».	1-4кл.	листопад	Кононенко С.В. Кощавка О.В.
3.	Заняття-тренінг «Поговоримо про темперамент дитини».	5-8кл.	листопад	Кононенко С.І. Кикоть Н.М.
4.	Презентація «Духовність – це здоров'я молодого покоління».	9-11кл.	листопад	Антонович О.М. Филь О.М.

II семестр

№ з/п	Тематика засідань	Батьківська аудиторія	Термін	Відповідальні
1.	Дискусія «Гра в житті дошкільника. Створюємо ігротеку для дітей».	Дошкільні групи	листопад	Заїка В.В. Шишук Р.А.
2.	Заняття-тренінг «Реалізація прав дитини в сім'ї».	1-4кл.	листопад	Кириленко Л.І. Доброштан Л.В.
3.	Дебати «Що робить підлітка «важким?»»	5-8кл.	листопад	Багінець Л.М. Литвиненко О.В.
4.	Зустріч за «круглим столом» «Розвиток життєвої компетентності молоді у сім'ї».	9-11кл.	листопад	Литвиненко Є.М. Филь О.М.

Положення про проведення шкільного конкурсу «Учень року»

Мета конкурсу: виявлення обдарованих і здібних дітей, стимулювання творчого удосконалення їх діяльності, підвищення інтересу учнів до участі в навчально-виховному процесі.

Умови проведення:

1. В конкурсі беруть участь учні 5-11 класів, які навчають на високий та достатній рівень досягнень та мають зразкову поведінку.
2. В конкурсі беруть участь учні 5-11 класів, які систематично відвідують гуртки за інтересами та мають певні творчі досягнення.
3. За результатами досягнень визначаються номінації:
  - «Ерудит» - за високий рівень навчання та зразкову поведінку;
  - «Лідер» - за високі організаторські вміння;
  - «Творча обдарованість» - за різносторонні напрямки в позакласній діяльності;
  - «Вокаліст року», «Поет року», «Актор року», «Спортсмен року», «Художник року», «Умілець року» - за високі досягнення у відповідних напрямках захоплень учнів.
4. Підсумки досягнень підводяться на спільному засіданні педради та шкільного парламенту.
5. Нагородження Грамотами навчального закладу проходить на святі Останнього дзвінка.

План
проведення тижня педмайстерності класного керівника
«Дерево міцне корінням, а людина – родом»

Понеділок <i>17.02.2014р.</i>	1.Оголошення тижня. 2. Підведення підсумків оформлення у класах куточків, присвячених 200-річчю з дня народження Т.Г.Шевченка.
Вівторок <i>18.02.2014р.</i>	1. Випуск методичного посібника «Виховуємо духовно - моральні цінності особистості» (Кононенко С.І., кл.керівники 1-11кл.). 2. Робота над оформленням класних сімейних альбомів «Один батько важить більше, ніж сто вчителів» (5-11кл., кл. керівники).
Середа <i>19.02.2014р.</i>	1. Виставка портфоліо класних керівників (1-11кл.) 2. Випуск методичного посібника «Виховуємо духовно - моральні цінності» (Кононенко С.І., кл.керів. 1-11кл.).
Четвер <i>20.02.2014р.</i>	1. Презентація бюлетенів «Афоризми та вислови про сім'ю» (1-4кл., класні керівники). 2. Виставка портфоліо класних керівників (1-11кл.).
П'ятниця <i>21.02.2014р.</i>	1. Круглий стіл «В чому полягає ефективність виховної системи класу: зміст, методи та сучасні підходи» (з досвіду роботи кл.керівників). 2. Підсумки тижня.